

PROGRAMUL NAȚIONAL APICOL DIN ROMÂNIA

INTRODUCERE:

Prezentul Program Național Apicol prezintă condițiile de acordare a ajutoarelor comunitare pentru domeniul apicol precum și modalitățile de plată și de control a acțiunilor prezentate în acest scop.

BAZA DE REGLEMENTARE

- REGULAMENTUL (CE) nr. 917/2004 al Comisiei care conține modalitățile de aplicare a reglementării (CE) nr. 797/2004, cu modificările ulterioare, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 163 din 30 aprilie 2004;
- REGULAMENTUL Consiliului Uniunii Europene nr. 1234/2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 299 din 16 noiembrie 2007.

Programul Național Apicol 2011 - 2013

SCOPUL PROGRAMULUI:

România, conform Regulamentului Consiliului Uniunii Europene nr. 1234/2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 299 din 16 noiembrie 2007, trebuie să stabilească pentru o perioadă de trei ani un program național care să vizeze îmbunătățirea condițiilor de producere și comercializare a produselor apicole în Uniunea Europeană.

Scopul de bază al programului este sprijinirea activităților de profilactică și combatere a varoozei, a analizelor fizico-chimice ale mierii, achiziționarea materialului biologic pentru refacerea șeptelului apicol care favorizează obținerea produselor apicole de cea mai înaltă calitate în stupine, tipărirea și multiplicarea ghidului de bune practici în apicultură precum și achiziționarea stupilor și inventarierea administrativ-geografică și meliferă a tuturor masivelor melifere de pe teritoriul României, analiza aspectelor geografice județene și de infrastructură rutieră.

Măsurile prevăzute și aprobate în Programul Național Apicol sunt finanțate 50% prin participare comunitară și 50% finanțare prin buget național.

Programul apicol a fost elaborat în colaborare cu reprezentanții organizațiilor profesionale apicole constituite conform legislației în vigoare și cuprinde acțiunile de:

- a) asistența tehnică pentru apicultori și grupuri de apicultori;
- b) lupta contra varoozei;
- c) raționalizarea transumanței;
- d) măsuri de asistență pentru laboratoarele de analiză a caracteristicilor fizico-chimice ale mierii;
- e) măsuri de asistență pentru repopularea șeptelului apicol comunitar;

Măsura privind colaborarea cu organismele specializate în realizarea de programe de cercetare aplicată în domeniul apiculturii și al produselor apicole este exclusă de la programul național apicol. Beneficiarii programului național pentru sprijinirea apiculturii sunt apicultorii, persoane fizice, persoane fizice autorizate sau juridice organizați în asociații de crescători de albine, federații, uniuni apicole, cooperative agricole sau grupuri de producători recunoscute, conform legislației în vigoare.

Programul național apicol este elaborat pentru perioada 2011 – 2013.

Beneficiarii trebuie să prezinte proiecte legate de realizarea activităților cuprinse în program.

1. ASISTENȚA TEHNICĂ PENTRU APICULTORI ȘI GRUPURI DE APICULTORI;

Tipărirea și multiplicarea *Ghidului de bune practici pentru apicultură*

Ghidul de bune practici se va realiza prin redactarea documentului de către un grup de lucru alcătuit în acest scop de către reprezentanții principalelor forme asociative existente în apicultură, însoțit și avizat de specialiști ai Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și cei ai Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor.

Buna diseminare a informației este un aspect de importanță egală cu cea a elaborării ghidului de bune practici în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor acestui proiect și se va realiza atât prin tipărirea și multiplicarea ghidului cât și prin alte materiale informative, respectiv, flyere, afișe, broșuri.

Cheltuieli eligibile:

- costul/prețul fără TVA pentru tipărirea și multiplicarea ghidului de bune practici pentru apicultură;
- costul/prețul fără TVA pentru tipărirea și multiplicarea materialelor informative, respectiv, flyere, afișe, broșuri.

2. CONTROLUL VAROOZEI

Combaterea varoozei este o acțiune extrem de importantă din cauza amenințării șeptelului de albine, ce atrage după sine micșorarea producției de miere și se dovedește necesară, pentru ca această boală nu poate fi eradicată complet și trebuie tratată numai cu produse autorizate. De asemenea există boli de natură bacteriană și virotică ce sunt propagate de acest parazit, în acest scop fiind necesară protejarea imunității albinelor prin hrăniri cu suplimente nutritive de calitate, specifice albinelor.

În prezent, pe teritoriul României, nu există o regiune care să nu fi fost atinsă de această boală, de aceea este necesară coordonarea acțiunilor preventive pe teritoriul întregii țări.

- **2.1. Achiziționarea de medicamente, produse biologice și suplimente nutritive pentru apicultura convențională**

Pentru a avea rezultate eficiente, în acest domeniu, toate familiile de albine, trebuie să fie tratate în perioada optimă cu substanțe autorizate precum și hrănirea acestora cu suplimente nutritive de calitate. Supravegherea acestei activități este asigurată de către reprezentanții Autorității naționale sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor.

Susținerea financiară a costurilor tratamentelor cu medicamente și suplimente nutritive de calitate omologate de Institutul pentru Controlul Produselor Biologice și Medicamentelor de Uz Veterinar va fi un sprijin important pentru apicultorii din România.

Pentru a avea familii de albine sănătoase și rezistente, apicultorii, pe timpul iernii folosesc pentru hrana familiilor de albine suplimentele nutritive omologate de Institutul pentru Controlul Produselor Biologice și Medicamentelor de uz veterinar. Se are în vedere finanțarea medicamentelor contra varoozei, a suplimentelor nutritive autorizate, dar și a fondurilor de control/antivarooa.

În lupta contra varoozei folosirea numai a medicamentelor nu este de ajuns pentru păstrarea unei infestații reduse. Este bine cunoscut ca parazitul Varooa Jacobsoni afectează organismul albinei și prin transmitere unei pleiade de virusi (ex. virusul paraliziei acute). Prin urmare un sistem imunitar scăzut nu poate lupta împotriva virozelor ce apar la albine datorită parazitului varooa, fenomen ce se manifestă în special în perioada de iernare (albina de iernare). Adaosul de suplimente nutritive vitamino-minerale iar în ultima parte a iernării suplimente proteino vitamino-minerale, mențin un sistem imunitar al albinelor, puternic, capabil să facă față invaziei de varooa din primăvară. Folosirea unei strategii de lupta împotriva varooa în care sunt incluse medicamente ce afectează direct parazitul și suplimente nutritive ce întăresc sistemul imunitar al albinei, poate asigura un nivel redus de infestație cu acest parazit.

În acest scop, în lupta contra varoozei, se are în vedere finanțarea suplimentelor nutritive în perioada de iernare.

Fundul de control, cunoscut și sub denumirea de fund antivarooa este o componentă a stupului a cărei utilitate în controlul varoozei este unanim recunoscută în toate țările unde se practică o apicultură modernă.

Fundul de control este caracterizat prin existența unei plase ce acoperă în întregime suprafața liberă aflată sub rame și a unui sertar aflat sub plasa care colectează detritusul rezultat în urma activității albinelor din stup. Plasa metalică trebuie să aibă ochiuri îndeajuns de mari pentru a permite trecerea paraziților ajunși pe fundul stupului dar îndeajuns de mici pentru a împiedica trecerea albinelor. Sertarul, de regulă realizat din tablă, trebuie să fie dispus la o distanță îndeajuns de mare de plasă încât albinele să nu poată ajunge la detritusul colectat acolo pentru a-l îndepărta.

Principala utilitate a fundului de control constă în faptul că prin așezarea unei foi de control (lipicioasă) în sertarul de tablă apicultorul, la examinarea detritusului colectat poate afla care este stadiul de infestare cu varooa a respectivei colonii de albine atât înainte cât și după efectuarea tratamentelor anti varooa. În acest mod se poate recurge la alegerea cea mai rațională a măsurilor de combatere adoptate. O altă utilitate evidențiată de literatura de specialitate este legată de faptul că cercetările demonstrează că aproximativ 15% dintre paraziții varooa cad de pe albine. În absența fundului antivarooa aceștia ar reveni pe albinele care se deplasează pe fundul stupului în timp ce în cazul de față ei cad pe tavița de sub plasă sau, în absența acesteia, sub stup nemaiputând reveni pe albine. În acest fel se obține o reducere a infestației cu varooa chiar în lipsa oricărui tratament.

Menționăm ca în Programul Național Apicol pentru perioada 2008-2010 accesarea parțială a fondurilor destinate măsurii *lupta contra varooa* s-a datorat și faptului ca apicultorii au folosit în tehnologia apicolă suplimentele nutritive ce nu au fost cuprinse la finanțare în acest program.

- **2.2. Metode ecologice de combatere a varoozei**

Achiziționarea de medicamente, produse biologice și suplimente nutritive pentru apicultură ecologică

Apicultorii autorizați ca producători ecologici sau care sunt în perioada de conversie, pentru combaterea varoozei, folosesc numai metode ecologice în combaterea varoozei.

Pentru aceasta se preconizează lucrări în domeniul cercetării eficienței și perioadei de folosire a diferitelor metode ecologice în combaterea varoozei. Aceste lucrări au ca scop optimizarea diferitelor tratamente și introducerea lor în stupinele din România.

În cazul apiculturii ecologice utilizarea fundului de control are o mare însemnătate cunoscută fiind dificultatea controlului infestației cu varooa în condițiile restricționării severe a intervențiilor cu tratamente. O bună cunoaștere a nivelului de infestare este o condiție esențială în stabilirea măsurilor de combatere în acest caz. Faptul că o parte din paraziți dispar din colonia de albine fără o altă intervenție în afara dotării cu fundul anti varooa este deosebit de mare utilitate. Folosirea în tratamentele antivarooa a diverselor rețete având la bază acizi organici, specifice apiculturii bio, care pot fi agresivi față de părțile metalice ale stupului impun o anumită calitate a plasei fundului de control (de regulă se utilizează oțel inoxidabil).

3. SUSȚINEREA REFACERII ȘEPTELULUI APICOL PE TERITORIUL NAȚIONAL

Scopul programului constă în sprijinirea apicultorilor pentru înlocuirea materialului apicol biologic cu material de calitate garantată, precum și achiziționarea de familii de albine.

Achiziționarea materialului biologic și a familiilor de albine se face numai de la fermele autorizate în acest sens, conform legislației în vigoare.

Activitățile întreprinse în cadrul acestui mijloc de susținere – refacerea șeptelului de albine în România trebuie, să asigure polenizarea plantelor pe un teritoriu cât mai mare al țării, și să contribuie la creșterea producției produselor apicole, mai ales a producției de miere.

Accesarea acestei măsuri va permite:

- dezvoltarea stupinelor deja existente;
- înființarea de stupine de reproducție noi;
- creșterea productivității familiilor de albine;
- îmbunătățirea sănătății stupinelor;
- creșterea recoltei plantelor entomofile;
- îmbunătățirea biodiversității prin polenizarea plantelor;
- îmbunătățirea calității produselor apicole prin reducerea folosirii mijloacelor chimice și farmacologice, datorită refacerii șeptelului apicol cu albine mai rezistente la boli.

4. RAȚIONALIZAREA TRANSHUMANȚEI

4.1. Realizarea și implementarea Programului Național de Management al Resurselor Melifere (PNMR) de origine silvică și al culturilor entomofile sub aspectul eficientizării stupăritului pastoral din România

Scopul principal al proiectului este realizarea unor hărți digitale implicit prin achiziționarea echipamentului informatic (hardware, software) elaborarea și realizarea unui sistem informatic integrat și complex pentru optimizarea stupăritului pastoral la început pentru județele Timis, Prahova, Mehedinți și Tulcea, precum și determinarea potențialului melifer și calcularea **încărcăturii maxime admise de familii de albine/masiv melifer de origine silvică**, mai exact pentru salcâm (*Robinia pseudacacia*L.) și tei (*Tilia* ssp.).

Se va avea în vedere ca sistemul informatic să fie astfel conceput încât să permită ulterior extinderea prin includerea și a altor aplicații, cum ar fi înființarea și punerea în funcțiune a unei Burse Electronice, unde pe de o parte să se întâlnească cererea de servicii de polenizare a fermierilor cu cererea de pastoral a apicultorilor la culturile melifere entomofile, iar pe de altă parte să pună la dispoziție instrumentele pentru încheierea on-line a contractelor de polenizare. Planificarea stupăritului la masivele melifere cultivate și încheierea contractelor de polenizare se va putea realiza astfel într-un mod eficient, transparent și ușor, singura condiție fiind accesul la o sursă de Internet.

4.2. Achiziționarea de stupi în vederea reformării stupilor uzați

În vederea obținerii de producții mai mari, și deci de eficientizare a activității apicole, apicultorii sunt obligați să deplaseze familiile de albine către bazine melifere specifice - activitate denumită „pastoral”, sau transhumanță).

Pentru a putea deplasa familiile de albine, apicultorii au nevoie în primul rând de stupi de calitate, acest element fiind supus unei uzuri excesive datorită acțiunilor de încărcare - descărcare repetate, amplasării pe teren inadecvat (câteodată umed), manipularilor repetate ocazionate de extracția mierii, sau pregătirilor de deplasare.

Considerăm necesar susținerea financiară a reformării mai dese a stupilor, acțiune ce va avea ca rezultat scăderea costurilor cu reformarea inventarului.

5. ASISTENȚĂ PENTRU LABORATOARELE DE ANALIZĂ A CARACTERISTICILOR FIZICO-CHIMICE ALE MIERII

În condițiile în care apicultorii profesioniști dar și semiprofesioniști aleg să își valorifice singuri producția apicolă, pe piața liberă, conform normelor sanitar veterinar, trebuie realizat controlul calității acesteia prin efectuarea buletinului de analiză a mierii. Costul acestor analize se regăsește în prețul mierii.

Garantarea calității mierii puse pe piața de către apicultori are o mare importanță atât sub aspectul sănătății publice cât și în ceea ce privește bună imagine a mierii ca aliment și a apiculturii ca activitate.

Pentru a veni în sprijinul apicultorilor în obținerea unui preț mai bun care să le asigure venituri multumitoare din această activitate este necesar susținerea financiară prin Programul Național Apicol a costurilor acestor analize.

Susținerea financiară a setului de bază de analize care să ateste calitatea mierii este compus din:

- Determinarea HMF din miere
- Determinarea glucozei și fructozei din miere
- Determinarea conținutului de apă
- Examen organoleptic
- Determinarea indicelui colorimetric

7. ACTIVITĂȚI DE CONTROL ȘI EVALUAREA PROGRAMULUI

Activitățile prevăzute în Programul Național Apicol sunt urmărite și gestionate de AGENȚIA DE PLĂȚI ȘI INTERVENȚIE PENTRU AGRICULTURĂ.

Verificarea cererilor de plată;

A) Verificarea administrativă

1. Cerere - Verificarea formei și conținutului cererii și a documentelor justificative atașate;
2. Devizul de cheltuieli care va totaliza facturile justificative aferente cheltuiilor.
3. Facturi
4. Documentele fiscale de efectuare a plăților

B) Control pe teren – se desfășoară la sediul formei asociative unde se verifică existența documentelor anexe la cererea de plată și existența evidenței economico-financiare a acestora confirmat printr-un raport de control.
În funcție de rezultatul controlului, sumele solicitate pot fi aprobate în totalitate sau numai parțial.

După finalizarea procesului de verificare a cererilor depuse de formele asociative legal constituite, se stabilește nivelul ajutorului financiar, în limita sumei aprobate prin Decizia Comisiei Europene pentru fiecare acțiune în parte.

Asigurarea fondurilor aferente

Fondurile necesare pentru implementarea programului sunt asigurate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
Referitor la folosința fondurilor, ministerul va elabora ordine.

Programul a fost pregătit în baza legislației naționale în vigoare:

1. LEGEA nr. 89 din 28 aprilie 1998 a apiculturii, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 30 aprilie 1998;
2. HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 921 din 20 noiembrie 1995 privind unele măsuri pentru stimularea practicării apiculturii și asigurarea protecției familiilor de albine, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 04 decembrie 1995;
3. ORDIN comun al ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului, ministrului sănătății și al președintelui autorității naționale pentru protecția consumatorilor nr. 522/798/317 din 2003 pentru aprobarea Normelor privind denumirea, descrierea, definirea, caracteristicile și compoziția mierii, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 650 din 12 septembrie 2003;
4. ORDONANȚA DE URGENTĂ A GUVERNULUI nr. 44 din 16 aprilie 2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 328 din 25 aprilie 2008;
5. LEGE nr. 566 din 9 decembrie 2004 a cooperatiei agricole cu completările și modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.236 din 22 decembrie 2004;
6. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 37 din 14 iulie 2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole și silvice, cu completările și modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 652 din 22 iulie 2005;
7. LEGEA nr. 571 din 22 decembrie 2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 23 decembrie 2003;
8. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 42 din 29 ianuarie 2004 privind organizarea activității veterinare; cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 94 din 31 ianuarie 2004;
9. ORDINUL ministrului agriculturii și alimentației nr. 66 din 29 iulie 1998 privind constituirea Comisiei centrale de bază meliferă și stuparilor pastoral de pe lângă Ministerul Agriculturii și Alimentației, nepublicat în Monitorul Oficial;
10. ORDINUL ministrului agriculturii și alimentației nr. 67 din 29 iulie 1998 privind aprobarea Regulamentului de organizare a stuparilor pastoral în România, nepublicat în Monitorul Oficial;
11. ORDINUL ministrului agriculturii și alimentației nr. 68 din 29 iulie 1998 - Norme metodologice orientative privind polenizarea culturilor agricole entomofile cu ajutorul albinelor, nepublicat în Monitorul Oficial;
12. ORDONANȚA DE URGENTĂ A GUVERNULUI nr. 34 din 17 aprilie 2000 privind produsele agroalimentare ecologice, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 172 din 21 aprilie 2000;
13. ORDINUL ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 413/2008 privind aprobarea *Criteriilor de acreditare a stupinei de multiplicare*, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 472/2008;
14. ORDINUL nr. 45 din 6 aprilie 2005 privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea analizelor și examenelor de laborator, precum și a unor activități sanitare veterinare cu modificările și completările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 333 din 20 aprilie 2005;
15. ORDINUL președintelui autorității naționale sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor nr. 111 din 16 decembrie 2008 privind aprobarea Normei sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind procedura de înregistrare sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor a activităților de obținere și de vânzare directă și/sau cu amănuntul a produselor alimentare de origine animală sau nonanimală, precum și a activităților de producție, procesare, depozitare, transport și comercializare a produselor alimentare de origine nonanimală, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 895 din 30 decembrie 2008;
16. ORDONANȚA GUVERNULUI nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 31 ianuarie 2000;
17. ORDINUL președintelui autorității naționale sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor nr. 95/2007 privind aprobarea Normei sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind măsurile de supraveghere și control al unor substanțe și al reziduurilor acestora la animalele vii și la produsele de origine animală, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 24 aprilie 2007